

Oovtviärdásâšvuodâlaahâ

Oovtviärdásâšvuotâ - maid tot meerhâš?

Oovtviärdásâšvuotâ uáivild tom, ete puoh ulmuuh láá siämmáá-
árvusiuh já ete kiämmân ij uážu olgoštiđ ovdâmerkkân ave, liškeivne,
seksuaallâš sundesume tâi eres ulmui kyeskee suujâ vuáđuld.
Vuoigâdvođâlâš ohtsâškoddeest puáhháin láá oovtviärdásiuh
máhđulâšvođah škovliittuđ já ovdediđ jieijâs, finniđ palvâlusâid já
ovdâniđ pargosyergist.

Oovtviärdásâšvuotâ uáivild tom, ete puoh ulmuuh láá siämmáá-árvusiuh já ete kiämmân ij uážu olgoštiđ ovdâmerkkân ave, liškeivne, seksuaallâš sundesume tâi eres ulmui kyeskee suujâ vuáđuld. Vuoigâdvuođâlâš ohtsâškoddeest puáhháin láá oovtviärdásiih máhđulâšvuođah škovliittuđ já ovdediđ jieijâs, finniđ palvâlusâid já ovdániđ pargosyergist.

Laavvâst asâtuvvoo eereeb iäräsij tast,

- mii lii olgoštem
- mii lii tuhhiittittum eresnáál anneem
- kiäs oolgoštmist puáhtá almottiđ
- magarijd puárättâsâid já eres čuávumâšâid laavâ miel puáhtá uuccâđ sehe
- kiäh kalgeh ovdediđ oovtviärdásâšvuođâ.

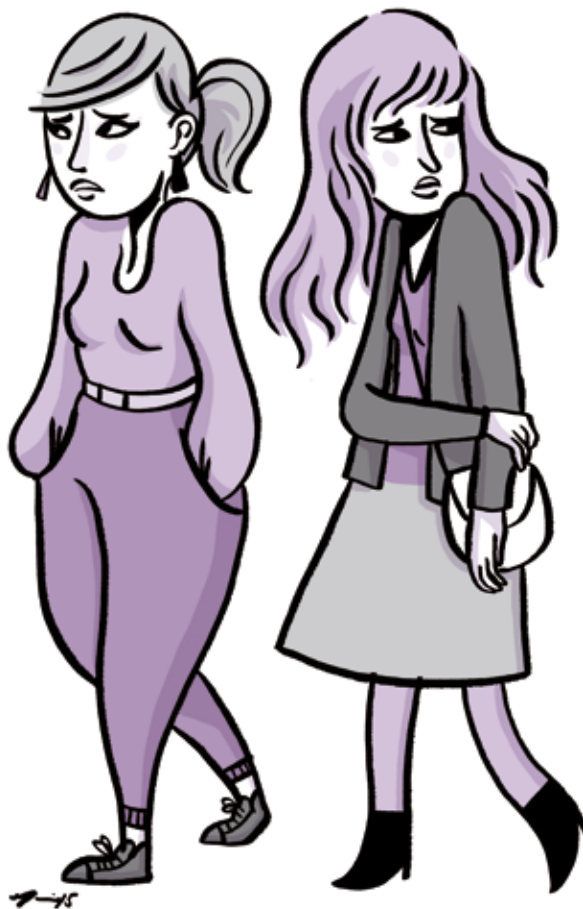
Mii lii olgoštem?

Olgoštem lii táválávt ulmui ereslágán anneem ton vuáđuld, ete sij kuleh (tâi sij nabdojeh kullen) tiätu juávkkun, ovdâmerkkân oskoldâhkoodán tâi seksuaallâš ucceeblohon. Olgoštem suijân láá táválávt sierâ juávhuidd čyecceeh munejurduuh, moh nabdojeh kyeskiđ juávhu puoh ulmuidd. Olgoštem puáhtá leđe ohtá sääni tâi tábáhtus, tâi tot puáhtá šoddâđ ohtsâškode ráhtusijn. Olgoštem lii Suomâst kieldum vuáđulaavâ, oovtviärdásâšvuodâläävâ, täsiárvulaavâ, rikoslaavâ sehe maangâi ovtâskâsâi spesifisâšlaavâi mielđ. Vuáđuläävâ olgoštemasâttâs kiäldá meiddei nuuvt kočodum sierânâsanneem ađai segregaatio, mast palvâlusah fállojeh sierânâs sierâ olmoošjuávhuidd olgoštemkielđimist mainâšum vuáđujurduu miäldásávt, jis tot ij lah monni tohâlâš suujâ vuáđuld tiätu tiileest vuogâdvuodâlâš.

Olgoštem kieldim

Oovtviärdásâšvuodâlaavâ 8 § mielđ kiämmân ij uážu olgoštiđ ave, algâpuáttim, aalmugeessânvuodâ, kielâ, oskolduv, vuáđu-uáinu, uáivil, pooliitlâš toimâm, áámmátservitoimâm, perâkoskâvuodâi, tiervâšvuodâ tile, vâdulâšvuodâ, seksuaallâš sundesume tâi eres ulmui kyeskee suujâ vuáđuld.

Olgoštem lii kieldum peerusthánnáá tast, vuáđuduvá-uv tot ulmui olssis vâi kiännii iärâsân kyeskee tuotááášân tâi nabdosân. Olgoštem puáhtá leđe tot, ko olmooš anoo olgoštitteht tondiet, ko sun lii ovdâmerkkân etnisii ucceeblohon kullee ulmuu aldasâš (aldasâšolgoštem).

Anneem puáhtá leđe olgoštemkielđim västásâš meiddei talle, ko tahhee feilee ulmuu algâpuáttimist, avveest tâi seksuaallii sundesumest (nabdemân vuáđuduvvee olgoštem). Koskâttes já koskâlâš olgoštem lasseen oovtviärdásâšvuodâlaavâst uáivildum olgoštem lii hettim, kuáhtâlij heiviittâsâi piettâlem sehe raavâ tâi meridâš olgoštiđ.

Oovtviärdásâšvuodâlaavâ miel olgoštem lii

Koskâttes olgoštem (10 §): Olmooš annoo epimietâmielâlubbooht ko kiinii eres annoo, lii onnum tâi puávtáččij onnuđ siämmáá tiileest.

- *Iäláttâshárjuttejee ij lyešti vádulii ulmuu finnodahtilán.*

Koskâlâš olgoštem (13 §): Olgoskulij oovtviärdásâžžân orroo njuolgâdus, vuáduš tâi vuáhádâh taha kiäsnii epihiäđu-lii sajattuv ulmui kyeskee suujâ vuáđuđ.

- *Paargonväldimist kalga leđe tievâslâš suomâkielâ táidu, veikkâ tot ij lah pargo porgâm peeleešt tárbulâš.*

Hettim (14 §): Ulmuu olmoošáárvu tátulávt tâi tuodâlávt luávkkájejee anneem, moin tahhoo ulmuu hälbideijee tâi vuálánittee teikkâ uhkedeijee, vajalâš tâi agressiivlâš pirrádâh.

- *Luávkkámulmeest mainâstum raasistliih viitsih tâi seksuaalucceeblohon kullee pargokyeimi nomáttállâm lává ovdâmeerhah hettiimist.*
- *Meiddei olmoošáárvu luávkkájejeeh háástuh, šledgâpostâciälháttâsah, epiášálii amnâstuv uáinusân pieijâm já ereslágán viestâdem puáhtâ leđe laavâst kieldum hettim.*

Raavâ tâi miäradâs olgoštid (8 §): Oolgoštmân kyeskee tâi olgâštem šoddâdem várás adelum uápistem, toimâmraavâ tâi miäradâs.

- *Raavvâdviäsu hovdá meerrid viäskárvahtâmiäštár anneeđ huolâ, ete tiätu olmoošjuávkkuid kulleeh ulmuuh iä peesâ raavvâdviäsun.*

Kuáhtálij heiviittâsâi piettálem (15 §): Virgeomâhâš, škovliištâs uárnejejee, pargoadelejee sehe tävirij tâi palvâlusâi fállee taha olgoštem, jis kuáđá tovâhännáá ääšimiäldâsijd já kuáhtálijd heiviittâsâid, moh torvejeh vâdulij ulmui oovtviärdásâšvuodâ.

- *Pargoadelejee piettâl tohâmist tárbulijd já kuáhtálijd orniistállámijd, maid vâdulâš pargo-occe tarbâšičij pargopäikkisahhiittállâmân.*

Olgošteijee pargopäikkialmottállâm kieldim (17 §): Ko pargoadelejee almoot ávus pargopäähist, virgeest tâi toomâst, ij sun uážu vaattâđ taan laavâst uáivildum ulmui kyeskeid jiešvuodâid tâi aašijd.

- *Linjâšavdofinnodâh vátá vyejeetoomân kyeskee uuccâalmottâsâst occein Suomâ aalmugjeessânvuodâ.*

Vyestitoomâ kieldim (16 §): Ulmuu ij uážu anneeđ epimietimielâlávt ijge sunjin negatiivlijd čuávumušâid tahhee vuovvijn tondiet, ko sun lii kiässâm oovtviärdásâšvuodâlaavâst asâttum vuoigâdvuodâid tâi kenigâsvuodâid, lii vâldâm uási oolgoštmân kyeskee ääši čielgiimân tâi álgâm eres toomâid oovtviärdásâšvuodâ turvim várás.

- *Pargoadelejee sirdá pargee eres, älkkeebijd pargoid ton maaja, ko sun lii almottâm olgoštemfeeriimist pargosuo-jálemvirgeomâhâšân.*

Olgoštem feeriimeh sierâ aalmugjeessânjuávhuin

Jyehi olmooš sáttá šoddâđ olgoštemnáál tâi killáđ mune-
jurduid monnii sunjin lohtâseijee suujâ, nuuvtgo ave, os-
kolduv, tiervâsvuođâtile jna. vuáđuld. Oolgâštmân kiär-

guseh láá ulmuuh, kiäh kuleh tagarijd juávhooid, main
láá negatiivliih stereotypiah já munejurduuh. Olgoš-
tem sáttá toohâđ sehe jieđálijd ete ekonomâlijd vahâgi-
jd. Tot meiddei lasseet torvottesvuodâ já hiäjusmit ol-
goštum ulmui máhđulâšvuodâ vâldid uási ohtsâškodálie
toimâmân.

Ovdâmeerhah olgoštem feeriimijn sierâ aalmugjuávhuin

Romaneh	<p><i>Romanijd čyecceeh munejurduuh hiäjusmitech romanij oovtviärdásii máhđulášvuodâ finnid pargo.</i></p> <p><i>Romaniperrui meriduvvojeh spesifisiih iävtuh, ko sij laiguutteh aassâmviste / aassâmviste ij mieđettuvvoo ollágin.</i></p> <p><i>Pargopääihist tâi käävpist suáláádmist sujâttuvvoo älkkest vuossâmuštáá romanipargee tâi -äššigás.</i></p>
Sämmiliih	<p><i>Kieldâ ij faalâ sämikielâlii peivikiäju tâi vuorâsijtipšom veikkâ toos ličči tárbuliuh reesuurssih.</i></p> <p><i>Sämmilijd čuáccoo vajesárnum interneetist.</i></p> <p><i>Säminuorah feerejeh olgoštem sii kulttuurlii tuávváá tiet.</i></p>
Enâmânvärrejeijeh	<p><i>Uáinojeijee ucceeblovvoid (kuovgislíškesiih já iäráseh válduaalmugist olgouáinulávt ereslágáneh) kulleid ulmuid čuáccoo raasiistláš nomáttállâm já viehävâldi almos soojijn.</i></p> <p><i>Kielâtáidu asâttuvvoo vátámâššân pargoost, mast tot ij lah porgâm peeleeest velttiimettum.</i></p> <p><i>Olmooš, kiäst lii vierâskielâláš nommâ tâi kii sárnu vieres intonaatioin suomâ, finnee vaigâdubboht pargo ko vuáđusyemmiláš.</i></p>
Váduliuh	<p><i>Rätisstovliin jottee olmooš ij peesâ estâlijd kavppijd, pargopaaihid tâi luokkaviistijd, veikkâ kuáhtálij toimâiguin peessâm puávdáččij ornid.</i></p> <p><i>Peljittes omooš ij kuulâ savâstállâm larmaas čuákkimpirrâsist já sun iästoo kevttimist induktiováárvu.</i></p> <p><i>Uáinimváduláš olmooš ij pyevti váldid uási ollâopâttuv peessâmiskosân tondiet ko iskos vuáđuduvá uáinimân, veikkâ oppâmsyergi já oppâm liččijn sunjin máhđuliuh.</i></p>
Seksuaalucceeblovoh	<p><i>Olmooš ij tuostâ pyehtid siämmáá suhâpiälásii pelikyeimi pargosiärvusân tondiet, ko pala olgoštem.</i></p> <p><i>Seksuaalucceeblohon kulleid čuáccoo vajesárnum já viähväldi.</i></p> <p><i>Seksuaalucceeblohon kullee nuorâ/rävisolmooš ferttee kuldâliid luávkkejijee viitsijd škoolást/pargosaajeest.</i></p>
Párnááh já nuoráh	<p><i>Vyeliahasiih iästojeh orroom monnii saajeest nuuvtgo kävppikuávdáást tâi käävpist tuhhiittettee sujâttáá.</i></p> <p><i>Nuorah láá hyeneeb sajattuvvâst pargomarkkâijn.</i></p> <p><i>Škoovlâin lii olgoštem, kivsedem já seksuaalláš hettim.</i></p>

Vuorâseh já puárâseh	<p><i>Vuorâseh feerejeh, ete sij annojeh pyeccen tâi navcâttemmeen vaiguttid sii jieijâs elimân kyeskeid aašijđ.</i></p> <p><i>Puárâseh olgoštuvvojeh pargomarkkânijn.</i></p> <p><i>Vuorâsij táárbuh iä váldoo vuotân ko šleđgâliih palvâlusah vuávojev.</i></p>
Oskoldâhliih já vuáđu-uáinuliih juávhuh	<p><i>Ulmuu pihtsijđ tâi oskâlduvháárjutmân lohtâseijeeh ääših annojeh iästun pargee por-gâmân talle, ko toh tuodâlávť iä lah.</i></p> <p><i>Oskoldâhlijđ ucceeblovvoid kulleeh ulmuuh čyecch munejurduid já sijnân lii vaigâdub finniđ pargo.</i></p> <p><i>Oskottes ulmui já ucceebloho-oskolduvvâid kullei párnáid ij uárnejuvvoo molsáivťuláš ohjelm škoovlá oskoldâhlij tábáhtusâi äigin.</i></p>
Maadgâvuáđusâš olgoštem	<p><i>Romanivuorâs šadda olgoštum romanin, nisonin já puárisin.</i></p> <p><i>Váduláš enâmânvärrejejee ij peesâ pargovyeimipoolittlii päikkilumkuursân tondiet, ko suu paargon peessâm máhdulášvuodah annojeh lemin hyenebeh ko iärâsijn.</i></p> <p><i>Seksuaalucceblohon kullee vuorrâs pelikyeimi ij onnuu perruujesânin pyeccee- tâi puárâsi-jtipšoost.</i></p>

Mii lii tohálâš eresnáál anneem?

Puoh eresnáál anneem, mii vuáđuduvá ulmui lohtâseijee suujân, nuuvtgo tiervâsvuodâtilán, ahan, aalmugjeessân-vuodân jná., ij lah olgoštem. **Oovtviärdásâšvuodâlaavâ 11 §** mielh ereslágán anneem ij lah olgoštem, jis anneem vuáđuduvá laahân, tast lii mudoi tuhhiittettee ulme já vyevvih ulme juksâmân láá mudágiih. Ovdâmerkkân tubbáák-, alkohol- já jotolâhlahâasâtmist lii asâttum sierâlágán aherääjih já vátámušah.

Meiddei eres ko laahân vuáđuvvee eresnáál anemist puáhtá leđe vuáđu- já olmoošvuoigâdvuodâi peeleeštuhhiittettee ulme. Ovdâmerkkân nuorâi helbâm este toimah, kielâjuávhui oovtviärdásâšvuodâ ovdedem tâi oskoldâhlijd ucceeblovvoid adelum toorjah iä lah olgoštem tondiet, ko toh viggeh vuáđuvuoigâdvuodâuinust tuhhiittettee uulmán. Tágáreh ulmeh láá ovdâmerkkân kielâlij já kulttuurlij vuoigâdvuodâi, oolgošmettumvuodâ já täsiáárvu sehe párnái já ucceeblovoi vuoigâdvuodâi ovdedem.

Positiivlâš spesifisâšanneem

Positiivlâš spesifisâšanneem, mon ulmen lii tuodâlâš oovtviärdásâšvuodâ ovdedem teikkâ oolgâštmist šoddâm hemädäsâi estim tâi meddâlistem, ij **oovtviärdásâšvuodâlaavâ 9 §** mielh lah olgoštem. Positiivlii spesifisâšanemist kalga leđe vuáđu- já olmoošvuoigâdvuodâ-

lii peeleeštuhhiittettee ulme já tot kalga leđe vuávájum, muddáág já uánihisáigásâš. Positiivlâš spesifisâšanneem láá ovdâmerkkân tagareh mudágis rekryistimtoimah, moiguin viggoo lasettiđ vyeliovdâstum juávkun kullei ulmui (ovdâmerkkân enâmânvarreijeieh) uási pargo-vievvâst.

Eresnáál anneem pargoost já paargon väldimist

Eresnáál anneem pargoost já pargotoimân väldimist lii **oovtviärdásâšvuodâlaavâ 12 §** mielh vuoigâdvuodâlâš, jis anneem vuáđuduvá pargotoimâi šlaajân já toi tohâmân kyeskeid tuodâlijd já merhâšitteid vátámušâid. já anneem lii muddáág vuoigâsvuodâlâš uulmán peessâm várás. Ovdâmerkkân ko paapâ virge tiävdo, puáhtá vátámuššân leđe tiätkirkkokoodán kuullâm tâi kiinalâš raavvâdviäsun puáhtá uuccâđ kiinalâštuávâsijd pargeid.

Ahan tâi aassâmsajan vuáđuduvvee eresnáál anneem lii lasseen vuoigâdvuodâlâš, jis anemist lii objektiivlâvt já ääšimiäldásávt vuáđustum pargolâšvuotâpooliitlâš tâi pargomarkkânijd kyeskee ulme teikkâ jis eresnáál anneem tábâhtuvá iälâttâs- tâi pargonavcâttesvuodâhiäđui finnim várás pieijum aheraajij tiet.

Kiäs oolgoštmist puáhtá almottiđ?

Oovtviárdásâšvuodâlaavâ čuávum koceh oovtviárdásâšvuodâlaavâ 18 § miel oovtviárdásâšvuodâvál dálâš, oovtviárdásâšvuodâ- já täsiárvulävdikodde sehe pargosuoječalemvirgeomâhááh. Poolis totká olgoštem- tai oolgoštmân kyeskeid rikosijđ.

1. Jis feerih, ete lah olgoštum monnii eres eellimsyergist ko pargoelimest (ovdâmerkkân almos palvâlu- sah, škovlim jna.), vääldi ohtâvuodâ **oovtviárdásâš- vuodâvál dálâžân.**

www.syrjinta.fi

Jis feerih, ete lah olgoštum, puávtáh tuálvuđ oolgâštmân kyeskee ääši meiddei **oovtviárdásâšvuodâ- já täsiárvulävdikoodán kiedâvuššâmnáál.**

www.yvtltk.fi

2. Jis feerih, ete lah olgoštum pargopäihist tai ko uusah pargo, vääldi ohtâvuodâ pargosuoječalemvál- dálâžân.

[http://www.tyosuojelu.fi/tyosuhde/ yhdenvertaisuus](http://www.tyosuojelu.fi/tyosuhde/yhdenvertaisuus)

3. Jis feerih, ete kiinii lii toohâm tuu vuástá rikkoos, moos lahtojeh olgošteijeeh motijveh, vääldi ohtâ- vuodâ **poliisân.**

www.poliisi.fi

4. Jis feerih, ete virgeomâhááh láá anneem tuu olgoš- teijeht, puávtáh meiddei kuoddâliđ ääšist ovdâsko- de riehtiäššiułmui, kuávluhaldättâhvargádâhân tai sosiaal- já tiervâsvuodâhuolättâs virgeomâhái peht páihálâš pyeccee- tai sosiaaläššiułmui.

Jis lah epivises tast, kiän piälán tuálvuđ oolgâštmân kyeskee ääši, puávtáh pivedđ ravvuid oovtviárdásâš- vuodâvál dâliist tai rikosuhrekocemist (**www.riku.fi**). Ko smietah olgoštemalmottâs, lii pyeri mušted, ete oo- vtviárdásâšvuodâlaahâ iästá vvestitooimâid oolgâštmist almottâm ulmuu vuástá.

Ravvim já vuoigâdvuodâlâš iše puávtáh meiddei finniđ riehti-išetoimâttuvvâst (**www.oikeus.fi**), áámmáátlittoin tai sierâ juávhuđ ovdâsteijein aalmugeessânseerviin.

Oovtviárdásâšvuodâvál dálâš

Oovtviárdásâšvuodâvál dálâš puáhtá išediđ olgoštum ulmuđ, ko sii toohâm olgoštemvâidimeh totkojeh. Oovtviárdásâšvuodâvál dálâžân puáhtá vâldiđ ohtâvuodâ, jis lii feerim tai huámâšâm olgoštem ave, algâpuáttim, aalmug- jeessânvuodâ, kielâ, oskolduv, vuáđu-uáinu, uáivil, poolitlii toimâm, áámmâtsiärvustoimâm, perâkoskâvuodâi, tiervâsvuodâtile, vâdulâšvuodâ, seksuaallii sundesume tai eres ulmui kyeskee suujâ tiet.

Pargosuojâlemvirgeomâhááh

Oovtviärdásâšvuodâlaavâ čuávvum pargokoskâvuodâst, almosvuoigâdvuodâlâš palvâluskoskâvuodâst, pargohárjuttâlmist já eres västideijee toimâmist pargosaajeest sehe paargon väldimist koceh pargosuojâlemvirgeomâhááh. Pargosuojâlemvirgeomâháš puáhtá pargosaajeest leijee olgoštem tiet toohâđ pargosuojâlem kocemist já pargosaje pargosuojâlemoovtâstpargoost adelum laavâst asâttum kocceemtooimâid, nuuvtgo adelid toimâmrvuvid já ávžuuttâsâid. Jis pargoadeleijee ij čuávu avžuuttâs, pargosuojâlemvirgeomâháš puáhtá toohâđ pargoadeleijee kenigetee miärdâs.

Täsiárvuväldälâš

Täsiárvuväldälii pargon lii kocceed täsiárvulaavâ čuávvum. Täsiárvuväldälâš puáhtá išediđ täsiárvulaavâst meridum olgoštum ulmuu suu vuoigâdvuodâi turviimist sehe táárbu mielid išediđ suu riehtijotemist.

Oovtviärdásâšvuodâ- já täsiárvulävdkodde

Oovtviärdásâšvuodâ- já täsiárvulävdkodde naanood uásipelij koskâsii soovâdvuodâ oolgâštmân tai vvestitooimâid kyeskee ääšist. Oovtviärdásâšvuodâ- já täsiárvulävdkodde puáhtá eres ko pargosuojâlemvirgeomâhááh toimävâldi vuálá kullein aášijn kieliđ ääšiomâhááh juátkimist tai uđđâsist tohâmist olgoštem. Lävdkodde puáhtá meiddei meridiđ ääšiomâhááh älgid toimâđ asâttum kenigâsvuodâi tevdim várás. Lävdkodde puáhtá asâttiđ ton adelem kieliđim tai miärdâs pehtilitem várás uhkesááhu.

Täsiárvulaavâ čuávvum kocemist lävdkoddeest lii toimävâldi meiddei pargoelimân lohtâseijee koččâmâšâin. Ääši puáhtá pyehtiđ oovtviärdásâšvuodâ- já täsiárvulävdkode kieđâvuššâmnaál täsiárvulaahân kyeskee oosijn täsiárvuväldälâš tai pargomarkkânij kuávdášornijdume.

Olgoštem čuávumâšah

Olgoštem čuávumâšah hiängájuh tast, mon laavâ miel olgoštemtábáhtus tuámustoovlist kiedâvuššoo. Oovtviärdásâšvuodâlaavâ čuávumâšâid kuleh olgoštem uuh-rán máksimnâál puáráttâs, olgošteijee sopâmušičävtu raččoom, pargosuojâlemvirgeomâháá toimâmrvavuu já avžuuttâs adelem sehe oovtviärdásâšvuodâ- já täsiárvulävdikode meridem kieldim- tâi kenigetteemiärdâs já toi pehtilittem vârás adelum uhkesákku.

Táváliih rángástâsah oolgâštmân kyeskein riehtijotteem tábáhtusâin láá rikoslaavâ miel adelum sâkkurângástâsah, mutâ enâmušrángástâs oolgâštmist lii 6 mp fan-gâvuodâ. Olgoštum olmooš puáhtá meiddei finnid sajanmäksim pargosopâmušlaavâ vuáđuld tâi nk. killáá-mušmäksim vahâgijsajanmäksimlaavâ vuáđuld.

Puáráttâs

Olgoštum tâi vvestitooimâ čuosâttâhhân šoddâm ulmust lii oovtviärdásâšvuodâlaavâ 23 § vuáđuld vuoigâdvuotâ finnid puáráttâs ton virgeomâháást, pargoadeleijeest tâi škovlim uárnâjeijeest teikkâ tävirij tâi palvâlusâi fällest, kote lii oovtviärdásâšvuodâlaavâ vuástâsávt olgoštâm

suu tâi toohâm suu vuástâ vvestitooimâid.

Puáráttâs miärán ij lah laavâst asâttum enâmušmeeri. Puáráttâs kalga oovtviärdásâšvuodâlaavâ 24 § miel lede vuoigâdvuodâlâš koskâvuodâst tavo stâdisvuotân. Tavo stâdisvuotâ miäruštâlloo vâldimáin vuotân rikkomuš šlaajâ, vijdesvuotâ já pištem. Puáráttâs **váttoo keerrivrievtist** já tot kalga tábáhtuđ kyevti ive äigin olgošteijee tâi vvestitooimâi kieldim vuástâsi tohâmist. Puáráttâs uuccâm ij eesti sajanmäksim uuccâm vahâgijsajanmäksimlaavâ tâi eres laavâ vuáđuld.

Kieldimmiärdâs já uheksákku

Oovtviärdásâšvuodâ- já täsiárvulävdikode puáhtá oovtviärdásâšvuodâlaavâ 20 § miel kieldid, eres ko pargosuojâlemvirgeomâháá toimâvääldi vuálá kullein aášijn, ääšiomâháá juátkimist tâi uđđâsist tohâmist olgoštem toi vvestitooimâid teikkâ meridid tom älgid toimâđ kuáhtálii meriäägist oovtviärdásâšvuodâlaavâst asâttum kenigâsvuodâi tevdim vârás. Lävdi kodde puáhtá asâttid ton adelem kieldim tâi miärdâs pehtilittem vârás uhkesáhu.

Maht oovtviärdásâšvuodâ puáhtá ovdedid?

Oovtviärdásâšvuodâlaavâ mielđ virgeomâhááh, škovlim uärnejiejeeh sehe pargoadeleiejeeh kalgeh **miäruštálláđ** já **ovdedid oovtviärdásâšvuodâ** jieijâs toimâmist. Ko ovdedemkenigâsvuotâ olášuttoo, kalga väldid vuotân algâpuáttim, ave, vädulâšvuodâ, seksuaallii sudesume, oskâlduv já eres oovtviärdásâšvuodâlaavâst kioldum sier-

riistállâmvuáđusijd. Ovdedemtoimâi ulmen lii turvid puoh ulmui tuodâlávť oovtviärdásijd máhđulâšvuodâid kevttid sierâ virgeomâháá palvâlusâid, škovliittuđ já ovdânid pargosyergist. Tot sáttá vaattâđ tooimâid oovtviärdásâšvuodâ estui medđâlistem várás, ete tuodâlâš oovtviärdásâšvuotâ olášuvá.

Oovtviärdásâšvuodâ ovdedemkenigâšvuodah oovtviärdásâšvuodâlaavâst

Virgeomâhâš (5 §)

Virgeomâhâš kalga miäruštállâđ oovtviärdásâšvuodâ olâsume suu toimâmist já älgid toohâđ tárbulijd tooimâid oovtviärdásâšvuodâ olâšuttem ovdedem várás. Virgeomâháast kalga lede vuávám tárbulijn tooimâin oovtviärdásâšvuodâ ovdedem várás.

Škovlim uárnejeijee (6 §)

Škovlim uárnájeijee já tom paijeentoollâm oppálájádâš kalga miäruštállâđ oovtviärdásâšvuodâ olâšuttem ton toimâmist já älgid tárbulijd tooimâid oovtviärdásâšvuodâ olâšuttem ovdedem várás.

Pargoadeleijee (7 §)

Pargoadeleijest, kiän palvâlusâst láá njuolgâđuslâvt ucemustáá 30 olmožid, kalga lede vuávám tárbulijn tooimpin oovtviärdásâšvuodâ ovdedem várás.

Oovtviärdásâšvuodâ miäruštállâm

Oovtviärdásâšvuodâ ovdedem váatá:

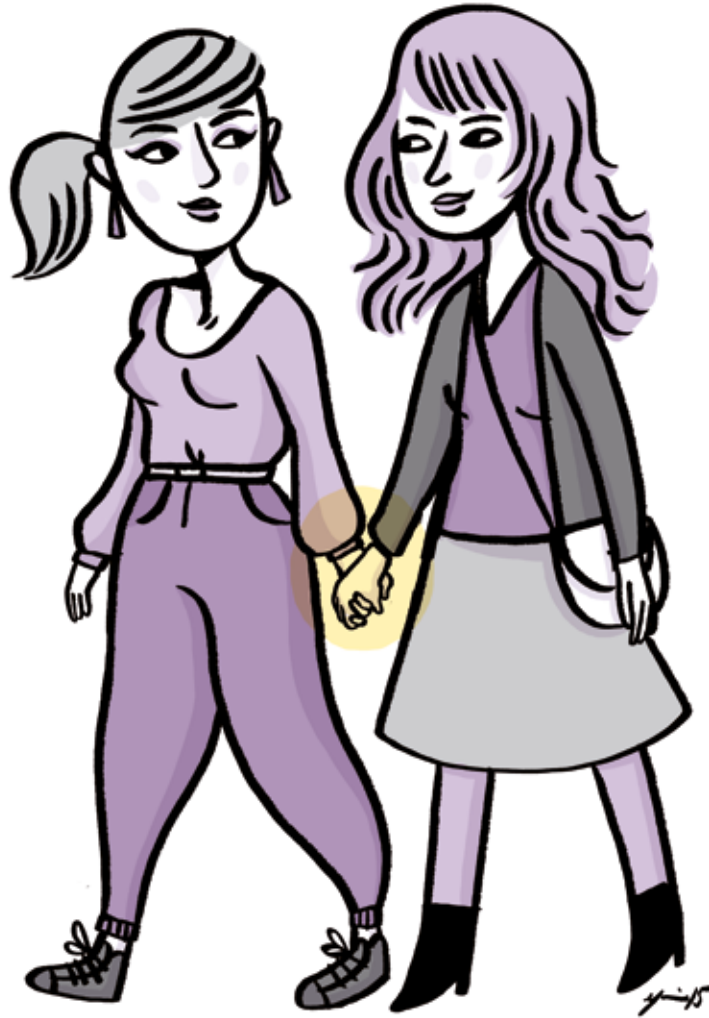
1. naavcâ miäruštállâđ jieijâš toimâm sierâ aalmugjuávhui uáinui peht
2. naavcâ lede vuáruvaiguttâsâst sierâ aalmugjuávhui
3. naavcâ tubdâstid ovdedemsoojijd
4. tááidü vuávâđ kongreetlijd tooimâid, moiguin oovtviärdásâšvuodâ ovdeduvá.

Oovtviärdásâšvuodâ puáhtá miäruštállâđ maangâi sierâ vuovijguin. Viingijd sierâlágán vuovijd kávná riehtimisteriö almostittâm oovtviärdásâšvuodâ miäruštállâm viermiamnâstuvvâst (ližkkâ).

Oovtviärdásâšvuodâvuávám

Oovtviärdásâšvuodâvuávám lii virgeomâháá, škovlim uárnejeijee tâi pargoadeleijee toohâm vuávám tain kongreetlijn tooimâin, moiguin oovtviärdásâšvuotâ ovdeduvá toimâmist tâi pargoadeleijee roolist. Vuávám puáhtá lede sierânâš tâi uási monnii eres vuávám (nuuvtgo täsiárvuvuávám, máttááttâsvuávám, pargosuojâlemvuávám jna.).

Oovtviärdásâšvuodâvuávám uápiseh, ravvuuh já šiev vuáháduvah láá čoggum yhdenvertaisuus.fi -sijdon

Oovtviärdásâšvuodâvuávám siskálduvah

Oovtviärdásâšvuodâvuávám puáhtá siskeldid ovdâmerkkân kuvvim oovtviärdásâšvuodâ miäruštállâm-
vuáháduvvâin já ton puátusijn, listim konjreetilijn

toimâin oovtviärdásâšvuodâ ovedem várás sehe ton,
maht já maggaar äigitavluin vuávám toomânpieijâm
čuávvo, miäruštálloo já táárbu miel peividuvoo.

MIÄRUŠTÄLLÄMMATRIIS

OOVTVIÄRDÄSÄŠVUOĐÄ MIÄRUŠTÄLLÄM

OOVTVIÄRDÄSÄŠVUOĐÄVUÁVÄM

VUÁHÄDUVAH Ovdâmerkkân:	HUÁMÄŠUMEH		TOOIMAH (kuvvim, äigitavlu já ovdâsvástádâsah)	ČUÁVVUM
	Pargoadeleijee	Toimâm		
Pargoviehâkoijädällâm				
Miäruštällâmčuákkimeh				
Ciäلكámušrieggee				
Strategiai čuávvumtiäđuh				
Äššikirjeanalyys				

Lasetiäđuh

Oovtviärdásâšvuodâlaavâst:

FINLEX (<https://www.Finlex.Fi/fi/laki/alkup/2014/20141325>)

hallituksen esitys (he 19/2014 ja he 111/2014)

Työ- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö (tyvm 11/2014)

Oovtviärdásâšvuodâ ovdeedmist: www.yhdenvertaisuus.fi

Olgoštem uhre vuoigâdvuodâtorvoost: www.syrjinta.fi

olgoštem kiedâvuššâmist pargoelimist: www.tyosuolelu.fi

Suhâpiälân vuáđuduvvee oolgoštmist: www.tasa-arvo.fi

oolgoštmist suomâst: www.yhdenvertaisuus.fi/syrjinnan_seuranta/

Olgoštem vuástâsijn kampanjiin: yhdenvertaisuus.fi

Tiedustelut ja esitteen tilaukset: yhdenvertaisuus.om@om.fi

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET
